

WIRWAR PRODUCTIES

Hèt circustheatergezelschap voor de jeugd

Kunstenplan 2025-2028

Foto *LEF!* (2018): Kamerich & Budwilowitz

WIRWAR Producties is het circustheatergezelschap van theatermaker Laura van Hal en is gevestigd in Haarlem. WIRWAR maakt professionele circustheatervoorstellingen voor kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar). De voorstellingen zijn dynamisch, spannend, humorvol en woordeloos, waardoor ze ook uitermate geschikt zijn om onervaren kijkers en kijkers die de Nederlandse taal niet goed beheersen kennis te laten maken met de podiumkunsten. Door de unieke combinatie van de circusvorm met een stevige theater basis en een thematische inhoud dragen de voorstellingen bij aan de diversiteit en vernieuwing van het jeugdtheateraanbod.

Artistiek leider Laura van Hal: *“In dit tijdsgewricht staan er allerlei zekerheden op losse schroeven. Spanningen in de samenleving, die ook voelbaar zijn voor kinderen. Ik vertaal grote thema’s als bestaansonzekerheid en identiteitsvorming naar onderwerpen waarin kinderen zich kunnen herkennen: niet passen in het systeem of de groep, constante prestatiedruk, omgaan met conflict, het ontdekken van je identiteit. Als je ervan uitgaat dat de wereld een transitie doormaakt, kun je het met kinderen hebben over wat deze nieuwe wereld van ons vraagt. Het is daarbij goed om te laten zien dat het voor volwassenen soms ook zoeken is, en dat er verschillende mogelijkheden zijn.*

In alles wat ik met WIRWAR Producties tot nu toe heb gemaakt, zit een zoektocht naar authenticiteit en het thema van samenwerking. Hoe houd je je als individu staande in een groep? Hoe versterkt het collectief je en hoe werkt het je juist tegen? Hoe werk je samen terwijl je je eigenheid behoudt? Kinderen zitten volop in de ontwikkeling van hun identiteit en moeten daarmee kunnen experimenteren. Als je daarvoor al in de prepuberale fase ruimte biedt, kan dat het kind ondersteunen in zijn/haar/hun ontwikkeling.”

1. Identiteit / DNA

WIRWAR is het enige circustheatergezelschap in Nederland dat zich volledig op de jeugd richt. Het oeuvre van WIRWAR is daarmee uniek in het theaterlandschap.

Laura van Hal is een pionier binnen het ‘Nieuwe Circus’ in Nederland. Door acrobatiek met dans en mime te combineren, geeft zij een diepere betekenis aan spectaculaire acrobatische toeren. Zij werkt aan de ontwikkeling van haar signatuur, die zij ‘functioneel circus’ noemt; de ‘circustechniek’ wordt ingezet als fysieke uiting van de gemoedstoestand van de spelers. Alle acrobatische kunsten worden door de spelers dramatisch ingezet en dragen bij aan een doorgaande vertelling met de spelers als personages. Hierdoor krijgt de circusvorm betekenis en wordt een metafoor voor uitdagingen en herkenbare situaties. Laura werkt met hand-to-hand (partner) acrobatiek en maakt voorstellingen vanuit de kracht van lichaamstaal, waarbij de verwondering over wat er mogelijk is met het menselijk lichaam centraal staat. De beweeglijke energie van de voorstellingen zet kinderen aan tot bewegen. Met haar aansprekende, energieke theatertaal betreft Laura zonder woorden te gebruiken een jong publiek bij herkenbare, maatschappelijke onderwerpen.

Missie en hoofddoelstelling

Het creëren van hoogwaardige circustheatervoorstellingen voor een jong publiek. Door samen te werken met (jeugd)theater- en circusmakers, zetten wij ‘functioneel circus’ op de kaart en verdiepen we onze artistieke signatuur.

Laura: *“Ik hoop dat kinderen zich kunnen spiegelen aan de uitdagingen waarmee de personages in mijn voorstellingen worden geconfronteerd, waardoor ze zichzelf ook gezien en begrepen voelen. Ik wil een platform bieden voor gesprekken, zowel op school als thuis, waarin kinderen vanuit kwetsbaarheid en openheid zich dieper met elkaar kunnen verbinden en meer empathie kunnen ontwikkelen. Zelfvertrouwen is cruciaal, en samenwerking is de sleutel tot vooruitgang; deze twee vormen de kern van mijn werk. Verhalend circus fungeert daarbij als een krachtig middel om emoties en beweging te communiceren, los van tekst.”*

“De circusvoorstelling was geweldig! Het maakte heel wat emoties los bij zowel de kinderen als de leerkrachten. Een voorstelling zonder woorden die écht binnenkwam’. Het gaf een mooie ingang om in de klas over gevoelens te praten”

Yvonne Verboeket, SBO Het Kompas, Etten-Leur over BONJE -op school-

2. Terugblik 2021 | 2024

De meerjarige FPK-subsidie voor de periode 2021-2024 stelde WIRWAR in staat om circustheater te mengen met andere disciplines. Door deze kruisbestuiving hebben we onze artistieke signatuur verder kunnen verdiepen en verbreden. De corona maatregelen gooiden een deel van onze coproductie plannen overhoop. De voorgenomen producties met Silbersee en Duda Paiva Company kwamen hierdoor te vervallen. Gelukkig bleef de basis van onze productiepraktijk overeind en konden we circustheater gaan combineren met mime en live muziek. Van de voorstelling *BONJE*, waarin we mime corporel en circustheater combineerden, werd eerst een festivalversie gemaakt, maar konden we in het seizoen 2021 nauwelijks op festivals spelen i.v.m. de afgelaste festivals t/m juni 2021. We kozen ervoor de voorstelling op scholen in achterstandswijken van Haarlem te spelen, voor zeer lage uitkoopsommen, als investering in onze standplaats en in de relatie met scholen. Op deze manier konden we ons publiek alsnog bereiken. In het najaar van 2021 hernamen we de voorstelling *WIRWAR*, waarvan de oorspronkelijke tour in coronajaar 2020 gehalveerd was. In *WIRWAR* stond de combinatie van circustheater met illusionisme en maskers centraal.

Foto WIRWAR (2020): Kamerich & Budwilowitz

"Het is fantastisch om te zien dat de performers met alleen hun rug en minimalistische maskers, tóch emotie en karakter over kunnen brengen."

Eva van der Weerd over WIRWAR, Theaterkrant

In 2022 maakten we vervolgens de theaterversie van *BONJE* en daarna een vernieuwde korte versie. *BONJE* werd zeer goed ontvangen, en bracht Laura dichterbij haar oorspronkelijke signatuur, de combinatie van fysiek theater en circus.

"Van Hal gaat het serieuze drama hier niet uit de weg en dat is prijzenswaardig. Het geeft de voorstelling een diepere laag en ze benadrukt dat verdriet en leed bij het leven horen, en dat ook daar weer zorgeloosheid op zal volgen."

Sander Janssens over BONJE, Theaterkrant

WIRWAR organiseerde najaar 2022 haar eerste Circus Lab, waarin het onderzoeken en verder ontwikkelen van functioneel circus centraal stond. Laura realiseerde zich tijdens dit Circus Lab, dat ze haar dansachtergrond, die zij in haar eerdere werk veel gebruikte, nauwelijks inzette in haar huidige werk. In de nieuwe voorstelling *HOKJE* zette zij vervolgens veel meer in op dans- en choreografie-elementen en combineerde ze de speelsheid en het grote aandeel van acrobatiek van *LEF!* met de emotionele intensiteit van *BONJE*.

Foto BONJE-theaterversie (2022): Kamerich & Budwilowitz

Foto HOKJE (2023): Kamerich & Budwilowitz

Laura: "Bij HOKJE was Jens van Tricht van Emancipator betrokken als inhoudelijke adviseur. Het was heel tof om met iemand te werken die veel afweet van het gender-thema van de voorstelling. Jens voorzag de voorstelling en het educatiemateriaal van feedback en hielp hierdoor HOKJE inhoudelijk te verdiepen."

"Het is ijzersterk dat Van Hal duidelijk laat zien dat genderongelijkheid ook beperkend is voor mannen."

Eva van der Weerd over HOKJE, Theaterkrant

In het najaar van 2023 hernamen we, ter gelegenheid van de kinderboekenweek met het thema 'bij ons thuis', de korte versie van *BONJE* en speelden wij op scholen en festivals.

De voorgenomen coproductie met Silbersee kwam te vervallen, maar de wens om circus met live-muziek te combineren bleef. Dit kreeg een nieuwe invulling in de samenwerking met muziekcollectief [Frisse Oren](#) voor de voorstelling *HEBBES*. Door de mix van de verschillende speelstijlen van de gezelschappen, liet Laura voor het eerst het narratieve karakter los en ging zij meer thematisch werken, hetgeen veel vrijheid gaf binnen de dramaturgie van de voorstelling en tegelijkertijd nieuwe uitdagingen met zich meebracht. Dit was een mooie nieuwe stap in haar ontwikkeling als maker en maakte ook duidelijk dat haar hart wel bij het narratief ligt. De 'skills' die zij bij *HEBBES* gebruikte om haar choreografische kant verder opnieuw in te zetten, neemt zij mee in de nieuwe producties. Voorjaar 2024 gaat deze coproductie in première. Daarnaast ontdekte Laura een nieuwe manier van het opbouwen van de repetitieperiode. Door wijzigingen in de planning werd het repetitieproces in tweeën geknipt en ontstond ruimte voor reflectie, waardoor we in de volgende repetitiefase de productie op een hoger inhoudelijk niveau konden tillen. De behoefte om een vooronderzoek te doen bij onze nieuwe producties, werd heel helder, waardoor we in het nieuwe kunstenplan hier tijd en geld voor hebben gereserveerd.

Campagnebeeld *HEBBES* (2024): Ayla Maagdenberg

Met behulp van de FPK-subsidie hebben we de afgelopen kunstenplanperiode onze organisatie op kunnen bouwen, mensen aan ons kunnen binden en lijnen uit kunnen zetten. We zijn van maker naar gezelschap gegroeid. Ook hebben we, in samenwerking met [theaterbureau Slot](#), een vaste

plek veroverd in de programmering van een aantal theaters en voor meer bekendheid gezorgd bij andere theaters. In 2021-2024 hebben we voor het eerst voorstellingen aangeboden aan scholen en festivals en ook hier is inmiddels een netwerk opgebouwd. Onze producties zijn positief ontvangen door zowel theaters en festivals als scholen.

“WIRWAR Producties heeft bij Theater Zuidplein een vaste plek in de jeugdprogrammering. Per seizoen worden er tenminste 2 schoolvoorstellingen en 1 vrije voorstelling gespeeld. De voorstellingen sluiten qua thema aan bij een grote leeftijdsgroep, zowel in het regulier als het speciaal onderwijs. Ook bij de vrije voorstellingen horen we terug dat kinderen en hun ouders genieten van een fijne (vaak eerste) theaterervaring. De voorstellingen zitten ontzettend goed in elkaar, Laura van Hal weet hoogstaande acrobatiek te combineren met relevante maatschappelijke thema's. Ik ben erg benieuwd naar haar nieuwe werk en kijk dan ook weer uit naar een prettige samenwerking.”

Eline van der Stoep, programmeur Theater Zuidplein, Rotterdam

3. Ambities 2025-2028

Artistieke uitgangspunten

Hoofddoelstellingen

- Het maken van producties met maatschappelijke thema's voor een jong publiek.
- Het doorontwikkelen van de eigen artistieke signatuur door wisselwerking en kruisbestuiving te zoeken met andere makers en circus vakgenoten.
- Ruimte creëren om - zonder productiedruk - te werken aan de artistieke verdieping van het circustheater in Nederland.

Inhoudelijk advies op de thematiek

WIRWAR maakt circusvoorstellingen die zijn gebaseerd op herkenbare en maatschappelijk relevante thema's die wij behapbaar maken voor een jong publiek. Daarbij spelen we in op de leefwereld van onze jonge doelgroepen en de onderwerpen die daarin spelen. Zo dragen we bij aan de weerbaarheid van (jonge) kinderen, het op de kaart zetten van thema's waar kinderen tegenaan lopen en het gesprek daarover op gang brengen.

*“Geweldig om dit thema zo speels bespreekbaar te maken” **Publieksreactie na het zien van HOKJE***

We vinden het belangrijk om zorgvuldig om te gaan met de thema's van onze voorstellingen. Daarvoor is ook expertise van buiten de eigen kern nodig. Tijdens het creatieproces van **HOKJE** hebben we ervaren dat samenwerken met een inhoudelijk adviseur, die gespecialiseerd is in de thematiek van de voorstelling, aanzienlijk bijdraagt aan de verrijking van onze voorstellingen. Jens van Tricht van Emancipator, hielp om uit de 'gendermatrix' te stappen en **HOKJE** inhoudelijk op een hoger niveau te tillen. Daarom gaan wij voor de nieuwe producties opnieuw werken met inhoudelijke adviseurs, die passen bij de thematiek van de nieuw te creëren voorstellingen.

Artistieke coaching

In lijn met voorgaande producties, werken we daarnaast met artistieke coaches, die vanuit hun eigen theatrale expertise Laura ondersteunen in het artistiek verdiepen van de voorstellingen. Bij **BONJE** was Ria Marks als coach betrokken. Laura: *“Van Ria Marks heb ik veel geleerd over hoe ik emotie en intentie woordeloos kan communiceren en hoe ik het conflict tussen personages, en hun psychologische dimensies, beter kan uitdiepen.”*

*“Prachtig! Zo een gelaagd onderwerp op zo een laagdrempelige en gevoelige manier in beeld gebracht. Brengt een lach en een traan teweeg, bedankt!” **Publieksreactie BONJE***

In het Circus Lab in 2022, werkte Laura vervolgens met Corien Baart als coach. Corien bewoog zich al in het circus werkveld en heeft als dramaturg ook veel ervaring in de theatersector. Laura en Corien vonden elkaar in een gedeelde frustratie over een gebrek aan inhoudelijkheid en dramaturgische complexiteit in de circuswereld. Na het Circus Lab 2022, stroomde Corien door als coach bij **HOKJE** en zij bleek een bijzonder goede extra blik in het creatieproces.

Het bleek zeer waardevol te zijn om voorafgaand aan het maakproces al samen te werken met de coach. Voor het nieuwe kunstenplan gaan we de samenwerking met de coaches verder versterken. Naast hun rol in het maakproces zullen ze nu ook betrokken worden bij het artistiek vooronderzoek. In de komende planperiode krijgt Laura coaching van Elien van den Hoek/[Het Houten Huis](#) (KLAS, 2025-2026) en [Jakop Ahlbom Company](#)/Judith Wendel (WEG ERMEE 2026-2027). Zowel Van den Hoek als Jakop Ahlbom Company zijn vooraanstaande leermeesters binnen hun eigen expertisegebied.

Artistiek vooronderzoek

In de komende jaren streven we naar meer ruimte voor onderzoek, verdieping van de artistieke signatuur, met deskundige ondersteuning. Door al tijdens het artistieke vooronderzoek samen te werken met coaches, kan Laura zich verdiepen in hun werkwijze en visie, en hiermee experimenteren, in combinatie met de gekozen thematiek van de voorstelling. Na het vooronderzoek blijven de coaches betrokken bij het maakproces en kunnen ze Laura begeleiden met het in de praktijk brengen van de nieuw opgedane kennis. Hiermee helpen zij het creatieve proces naar een hoger niveau te tillen. Hun advies en feedback dragen waardevol bij aan de ontwikkeling van Laura's artistieke signatuur, de theatrale impact van de producties en de talentontwikkeling van tien deelnemende jonge circus/mime artiesten en stagiaires.

Circus Labs

Naast de vooronderzoeken, organiseren we jaarlijks een Circus Lab. Deze labs vormen een voortzetting van het Circus Lab dat we in 2022 in het Bijlmerparktheater hebben gehouden, waarbij Laura haar eigen aanpak en werkwijze kritisch heeft geanalyseerd. Tijdens deze jaarlijkse Circus Labs gaan we samen met andere circusmakers, die actief zijn in Nederland, elkaars werkwijzen en methoden onderzoeken en evalueren. Deze Labs bieden Laura en de andere deelnemende makers de mogelijkheid om te experimenteren zonder de druk van het uiteindelijke resultaat van een voorstelling.

Foto Circuslab (2022), Bijlmer Parktheater

Als maker is van cruciaal belang om te blijven groeien en jezelf te ontwikkelen, zeker binnen het in Nederland nog jonge genre circustheater. Maar met de constante druk van produceren en de prestatiedruk, is het lastig om ruimte te vinden om 'aan te klooiën'. Terwijl juist het experimenteren, verdiepen en onderzoeken zonder dat daar een voorstelling uit moet voortkomen, zo belangrijk is voor artistieke ontwikkeling en de ontwikkeling van het circus genre. Ruimte voelen om op zoek te gaan naar een eigen taal voor het maken van voorstellingen. Het proces van creëren op zijn kop zetten, herontdekken, en de vondsten die daaruit voortvloeien meenemen in toekomstige producties.

Voor elk Circus Lab kiezen we een specifieke benadering, waarmee we een duidelijk onderzoekslab creëren. Deze labs zijn gericht op het onderzoeken van specifieke elementen uit de maak praktijk van circustheater en dragen bij aan de uitbreiding van de gereedschapskist van de betrokken makers en de verdieping van de artistieke signatuur van Laura.

4. Activiteiten

2025 | 2026 KLAS

Samenwerking met Het Houten Huis

Concept en regie	Laura van Hal
Coaching	Elien van den Hoek
Inhoudelijk adviseur	Lara Rose Eikamp
Muziek	Nineyards Audio
Aantal spelers	Vier acrobaten
Theaterversie (vrije- en schoolvoorstellingen)	55 minuten
Korte versie (festivals en op scholen)	30 minuten

Korte inhoud

In een klaslokaal waarin de stoelen en tafels - eerst van een normale grootte en later tot reusachtige proporties - zijn vergroot, proberen verschillende performers hun weg te vinden. De sterk uitvergrote meubels staan symbool voor het schoolsysteem, dat niet aansluit bij leerlingen die buiten de boot vallen. Met vallen en opstaan worstelen ze zich een weg door het systeem. Door ieder hun eigen talenten te gebruiken en samen te werken komen ze uiteindelijk verder.

Motivatie

KLAS is een voorstelling over niet mee kunnen komen in het huidige (school)systeem. In onze huidige meritocratische samenleving leggen we aan kinderen vaak één weg naar succes voor, die gebaseerd is op een beperkte visie op leren en intelligentie. Terwijl er vele verschillende vormen van intelligentie bestaan honoreren we vooral verbale en logische intelligentie, wat talloze kinderen met andere capaciteiten uitsluit en onderwaardeert. Zoals kinderen met ADHD, dyslexie, een autismespectrumstoornis of een andere belemmering, die regelmatig tegen eenzijdige leermethodes aanlopen. KLAS gaat over faalangst, de enorme prestatiedruk en het constant toetsen van kinderen. WIRWAR vertaalt deze problematiek naar het podium.

Samenwerking

Laura is gefascineerd door het werk van Elien en Het Houten Huis. De manier waarop Elien woordeloze, dansante muziektheatervoorstellingen maakt sluit aan bij de artistieke visie van Laura op het maken van jeugdtheater met een serieuze ondertoon. Daarnaast weet Elien schijnbaar moeiteloos te schakelen tussen realiteit en fictie/abstractie binnen haar voorstellingen, iets waar Laura nog zoekende in is en waar ze graag meer over zou willen leren.

Elien maakt, anders dan Laura, voorafgaand aan haar voorstellingen een script. Laura ontwikkelt in haar creatieprocessen een concept op basis van een thema en een setting, waarbinnen deze thematiek aangeboord wordt. Vervolgens ontstaat het materiaal in de repetitie-fase vanuit improvisatieopdrachten op de vloer. Door in samenwerking met Elien wél een script voor KLAS vooraf te ontwikkelen en de bijdrage van Elien tijdens het vooronderzoek, kan Laura een nieuwe werkwijze uitproberen. Zij coacht Laura gedurende het maakproces, waardoor de verworven kennis direct in de praktijk kan worden toegepast. Doel van dit proces is de visuele focus van Elien en de circusgerichte aanpak van Laura samen te brengen in een productie waarin zij elkaar versterken.

Elien van den Hoek: *"Ik zie veel raakvlakken tussen WIRWAR en Het Houten Huis: het vertellen van een verhaal met fysiek spel en muziek, zonder woorden. In zowel het werk van Laura als dat van mij staan fantasierijke werelden centraal, die niet met de rede te volgen zijn, maar wel met het gevoel. Daarin zie ik een overlap en ik ga graag met Laura onderzoeken wat we daarin voor elkaar kunnen betekenen. Ik draag graag bij aan het versterken van de dramaturgie van het script. Hoewel ik zelf nog niet met circus heb gewerkt, ben ik geïnteresseerd om dit te verkennen. Ik ben benieuwd hoe we met circusartiesten met weinig acteerervaring een theatrale setting kunnen creëren die zowel verbluffend als ontroerend is."*

Deze samenwerking is een eerste stap in een langere lijn, waarin Elien en Laura elkaar wederzijds inspireren. In de komende planperiode wordt gekeken naar toekomstige mogelijkheden om vaker samen te werken.

Naast Elien van den Hoek is ook psycholoog en cultuursocioloog Lara Rose Eikamp als inhoudelijk adviseur bij het creatieproces betrokken. Eikamp is gespecialiseerd in onderzoek naar verschillende leerstijlen, en begeleidt mensen met een beperking om voor hen een leerlijn te ontwikkelen. Eikamp zal vanuit haar wetenschappelijke expertise inhoudelijk feedback geven op de conceptontwikkeling en op het ontwikkelen van de voorstelling en het educatiemateriaal.

Uitwerking

Laura: *"Ik zie een soort Rosas danst Rosas-achtig begin in de klassenbanken, zich herhalende acrobatische bewegingen, waar mensen vallen en papier rondvliegt en waar een soort strengheid, haast, prestatiedruk in zit door herhalende bewegingen en geluiden, zoals het klappende geluid van een zweep, een tikkende klok en een schoolbel. De echte klassenbanken verdwijnen en worden vervangen door reuze versies daarvan. Hierin krijgen de 4 spelers allerlei uitdagingen te verwerken en blijken hun zwaktes in het 'normale' systeem, ineens talenten in deze wereld. De ADHD'er blijkt bijvoorbeeld heel handig en snel te kunnen bewegen. De hoogbegaafde heeft overal een oplossing voor. Iemand met faalangst krijgt zelfvertrouwen. Etcetera. Samen overwinnen ze deze in eerste instantie 'angstaanjagende' wereld, die groter is dan henzelf. Ook het toneelbeeld verandert dan. De tafels en banken krimpen en worden heel klein, waardoor de rollen zijn omgedraaid; de personages torenen er bovenuit. Ze hebben samen iets overwonnen."*

Planning KLAS	vooronderzoek voorjaar 2025 in Circuskapel Den Bosch	
	Theaterversie	Korte versie
<i>Speelplek</i>	vrije- en schoolvoorstellingen	festivals en op scholen
<i>Lengte</i>	55 minuten	30 minuten
<i>Maakperiode</i>	najaar 2025 / winter 2026	voorjaar 2026
<i>Speelperiode</i>	februari t/m april 2026	mei t/m oktober 2026
<i>Aantal voorstellingen</i>	25	20

2026 | 2027 WEG ERMEE

Samenwerking met Jakop Ahlbom Company

Concept en regie	Laura van Hal
Coaching	Judith Wendel en het team van Jakop Ahlbom Company
Inhoudelijk adviseur	n.t.b.
Muziek	Nineyards Audio
Aantal spelers	Vier acrobaten
Theaterversie (vrije- en schoolvoorstellingen)	55 minuten
Korte versie (festivals en op scholen)	30 minuten

Korte inhoud

Uit een enorme vuilnisbelt komen vier personages tevoorschijn; vier zeer verschillende mensen, die vanuit hun eigen 'fantasie' afwijken van 'de norm'. Doordat ze veel zijn afgewezen zijn ze mensenschuw. Door de snelheid en het gemak waarmee wij dingen weggooien, zijn ook zij per ongeluk op de afvalberg terechtgekomen. In de loop van het verhaal ontdekken ze elkaar en komen ze erachter dat als ze samenwerken ze veel meer kunnen. Van het afval dat hen omringt, bouwen zij een nieuwe wereld (upcycling) en een nieuwe maatschappij, waarin iedereen welkom is. Een voorstelling over consumentisme en het gemak waarmee wij dingen maken en weggooien.

Motivatie

WEG ERMEE gaat over onze wegwerpcultuur. In de voorstelling laten we zien welke impact onze consumptiemaatschappij heeft op ons welzijn en die van de aarde. In **WEG ERMEE** wordt niet met een moralistische vinger gewezen naar wie goed of fout is, maar wordt een verbeelding van de werkelijkheid gegeven en een alternatief getoond. Het is een oproep tot actie aan de nieuwe generatie en de ouders van nu, om zuinig te zijn op wat we hebben, om te hergebruiken, te upcyclen en te consuminderen.

Het 'weggooien' zetten wij daarnaast in als symbool voor hoe wij mensen, die niet kunnen meedraaien in de maatschappij, aan de kant zetten. In de voorstelling doorbreken we het

nutsdenken als het op mensen aankomt, en pleiten we voor een samenleving waarin iedereen op waarde wordt geschat.

Samenwerking

Jakop en Laura delen een passie voor het circus. Jakop weet in zijn voorstellingen op een betekenisvolle manier spectaculair fysiek theater te mengen met illusionisme waardoor meerdere betekenislagen ontstaan. De manier waarop Jakop nagenoeg woordeloos deze 'circusacts' inzet in het verhaal heeft veel overeenkomsten met de manier waarop Laura haar acrobatische acts een functie geeft in haar woordeloze vertellingen.

Om zichzelf hier nog verder in te ontwikkelen, leert Laura graag van de manier waarop Jakop tot zijn fysieke materiaal komt in de onderzoeksfase. Daarom laat zij zich tijdens het vooronderzoek inspireren door de methodiek die het team van Jakop Ahlbom Company heeft ontwikkeld. Om het materiaal dat zo ontstaat vervolgens op een betekenisvolle manier in te zetten in de dramaturgie van de voorstelling, werkt zij na het vooronderzoek verder met Judith Wendel (de vaste dramaturg van Jakop Ahlbom), in de rol van coach tijdens het maakproces van *WEG ERMEE*.

Jakop Ahlbom: *“Van jongs af aan ben ik gefascineerd door het circus. Ik zag daar acrobaten en illusionisten die magische dingen deden. Ik werd gegrepen door het onmogelijke dat voor mijn ogen opeens mogelijk werd. WIRWAR brengt deze verwondering naar het jonge publiek. Net als wij, maakt WIRWAR fysieke en beeldende voorstellingen en zoekt naar diepere lagen. Wij ondersteunen de ontwikkeling van het gezelschap als artistieke sparringpartner en gaan met Laura en WIRWAR's acrobaten de vloer op. Daarnaast werken we aan ons eigen publiek voor de toekomst.”*

Voor *WEG ERMEE* gaan we bovendien samenwerken met lokale organisaties, die zwerfafval uit het water vissen. In Haarlem is dat bijvoorbeeld [De Pinguïn](#) en in Amsterdam en Rotterdam [Plastic Whale](#). Met een winactie stimuleren we ons publiek om zelf zwerfafval op te ruimen.

Daarnaast zijn we in gesprek met [Wijngaarde & Partners](#) over de mogelijkheid om de korte versie van de voorstelling in milieustraten te gaan spelen. De flexibiliteit van de korte versie in combinatie met de inhoudelijke thematiek, passen namelijk goed bij het plan wat Wijngaarde & partners momenteel aan het ontwikkelen is. Dit plan draait onder andere om het verminderen van afval en een nieuw concept voor de afvalstraten.

Uitwerking

Laura: *“Van Jakop Ahlbom Company wil ik nog meer leren over hoe ik spectaculair materiaal theateraal in kan zetten. Ik zie een enorme vuilnisbelt op het podium, waar mensen uit blijken te kruipen en ineens op belanden. Zij gaan bouwen met het afval, waardoor iets heel nieuws ontstaat. Bijvoorbeeld een huis met een tuintje, of een Flintstone fiets van oude spullen. Dat soort min of meer herkenbare dingen.”*

Planning <i>WEG ERMEE</i>	vooronderzoek voorjaar 2026	
	Theaterversie	Korte versie
<i>Speelplek</i>	vrije- en schoolvoorstellingen	festivals en op scholen
<i>Lengte</i>	55 minuten	30 minuten
<i>Maakperiode</i>	najaar 2026 / winter 2027	voorjaar 2027
<i>Speelperiode</i>	februari t/m april 2027	mei t/m oktober 2027
<i>Aantal voorstellingen</i>	25	20

2027 | 2028 Reprise KLAS

In het najaar van 2027 hernemen we de theaterversie van *KLAS*.

Planning <i>KLAS</i>	Theaterversie (reprise)
<i>Speelplek</i>	vrije- en schoolvoorstellingen
<i>Lengte</i>	55 minuten
<i>Speelperiode</i>	september t/m december 2027
<i>Aantal voorstellingen</i>	25

2028 | (2029) Reprise LEF!

Coproductie (2018) met STIP theaterproducties.

Concept en regie	Laura van Hal
Coaching	Job Raaijmakers (2018)
Muziek	Nineyards Audio (2018)
Aantal spelers	Vijf nieuwe acrobaten
Theaterversie (vrije- en schoolvoorstellingen)	55 minuten (2018)
Korte versie (festivals en op scholen)	30 minuten

LEF! (2018) is onze meest succesvolle voorstelling tot nu toe en heeft Laura als maker van circustheater voor een jong publiek op de kaart gezet. Tien jaar na de première hernemen we deze succesvoorstelling, op veler verzoek, met een nieuwe cast. Nieuw is dat wij ook een korte versie van *LEF!* maken. We starten met het maken van deze korte versie voor festivals en op scholen voor de lente en zomer van 2028, om daarna in het najaar de oorspronkelijke versie in de theaters te spelen.

Inhoud

LEF! speelt zich af in een ouderwetse gymzaal, waarin de wereld van vier strak getrainde acrobaten bruut verstoord wordt door de komst van een nieuweling. Deze buitenstaander wordt flink op de proef gesteld en onderworpen aan allerlei fysieke en sociale uitdagingen. Dit gaat niet zonder slag of stoot en de groepsdynamiek komt behoorlijk onder druk te staan als hij een plaats weet te veroveren in de groep, maar een ander hierbij van de troon stoot. Uiteindelijk leren zij samen te werken en geeft de komst van de vijfde acrobaat, circus technisch nieuwe mogelijkheden.

LEF! gaat over moed, in brede zin. Niet alleen het doen van halsbrekende toeren, maar ook de eerste stap durven zetten, het tegen de groep in durven gaan en het onbekende te durven omarmen. Een voorstelling vol herkenbare situaties door middel van spectaculaire acrobatiek.

Foto *LEF!* (2018): Kamerich & Budwilowitz

Planning <i>LEF!</i>	Korte versie (nieuw)	Theaterversie (reprise)
<i>Speelplek</i>	festivals en op scholen	vrije- en schoolvoorstellingen
<i>Lengte</i>	30 minuten	55 minuten
<i>Maakperiode</i>	voorjaar 2028	n.v.t.
<i>Repetities</i>	n.v.t.	medio september 2028
<i>Speelperiode</i>	mei t/m september 2028	oktober t/m december 2028
<i>Aantal voorstellingen</i>	20	25

2025 | 2026 | 2027 | 2028 Circus Lab

Vanaf 2025 gaan we jaarlijks een Circus Lab organiseren met als doel via onderlinge uitwisseling tussen in Nederland opererende circusmakers, het circusgenre in Nederland te verdiepen. We werken met ervaren makers, die zich verder willen ontwikkelen in hun makerschap. Er is veel voor jonge, net afgestudeerde circusmakers; zij kunnen zich aansluiten bij allerlei (internationale) organisaties, maar voor mid-career makers is er vrij weinig.

In de [Tall Tales studio](#) organiseren we samen met [Circuspunt](#) en [Tall Tales Company](#) een vijfdaagse uitwisseling tussen circusmakers, waarin we samen de vloer op gaan. Daar onderzoeken we werkvormen en methoden die gebruikt kunnen worden in het creatieproces van circustheater. Via oefeningen en gesprekken over de werkvormen en methoden, verdiepen en verbreden we de 'gereedschapskist' van de deelnemende makers en delen we de opgedane kennis met het werkveld. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van makers en versterken wij de onderlinge banden van het Nederlandse circuswerkveld.

Na de eerste editie in 2025 evalueren wij de genomen stappen en kijken we welke eventuele aanpassingen en verbeteringen gemaakt moeten worden voor volgende edities.

5. Organisatie

Om alle activiteiten te realiseren, werken we door met het bestaande artistieke en organisatorische WIRWAR-team. De afgelopen jaren heeft het, mede gezien de onzekerheid die COVID met zich meebracht, veel tijd en energie gekost om de juiste mensen te vinden die passen bij de visie en werkwijze van WIRWAR, en we kunnen nu de vruchten plukken van die inspanning.

De kernleden van ons team zijn: Laura van Hal, artistieke leiding | René Nekkers, zakelijke leiding | Elselien Leemhuis, PR & marketing | Nikki Kracht, productie | Theaterbureau Slot/Gerda Slot, verkoop theatervoorstellingen | Martine van Ditzhuyzen, dramaturgie | Nineyards Audio, muziek- en geluidsonwerp | Jolanda Lanslots, scenografie | Maarten Verheggen, lichtontwerp en -techniek | Rosa Schogt, educatie | Piet van Steen, video | Ayla Maagdenberg, grafische vormgeving | Kamerich & Budwilowitz, scenefotografie | Raad van Toezicht: Hans Thissen (voorzitter), Arjan Gebraad en Peter Jansen | Adviescommissie: Ro Krauss en Bastiaan Steverink

Foto BONJE -festival-
Albert Wollaars, Festival Loeren (2022)

Foto repetitie BONJE: Kamerich & Budwilowitz

Slow- en duurzaam produceren

Deze tijd vraagt om een duurzame productiepraktijk. Grondig vooronderzoek vormt de basis van ons creatieproces en past bij onze werkwijze van 'slow producing'. We kiezen er in het komende kunstenplan voor om per productie meer tijd te nemen om de diepte in te gaan. In de periode 2025-2028 gaat WIRWAR Producties daarom terug van een productiesnelheid van een nieuwe voorstelling per jaar naar een productiesnelheid van een nieuwe voorstelling per twee jaar (gemiddeld, over een periode van vier jaar). Daarnaast hernemen we succesvolle producties. De praktijk wijst uit dat daar nog veel potentieel zit; juist de positieve kritieken en mond-tot-mond reclame die gegenereerd worden bij een eerste tour zorgen voor een stevige basis voor een herneming en interesse van scholen, theaters en festivals. Zo maken we een balans tussen nieuwe creaties en het benutten van het volledige potentieel van voorstellingen die eerder succesvol zijn gebleken.

Daarnaast is het maken van scènes met circus tijdrovend en zijn we gebonden aan relatief dure studio's vanwege het benodigde - hoge - plafond. Ook hebben we te maken met algemene kostenstijging tegenover vrijwel dezelfde inkomsten, die toch al relatief laag zijn binnen het jeugdtheatercircuit. We vinden het daarom verstandig om duurzaam om te gaan met het produceren van (nieuw) werk. Reeds gemaakte voorstellingen spelen we langer door. Van iedere voorstelling, nieuwe productie én de hernemingen, wordt een lange theaterversie en een korte versie voor festivals en op scholen gemaakt. Zo maken we het bereik van onze producties zo groot mogelijk en blijven we in beeld bij onze afnemers en ons publiek, dat zich, gezien de jonge doelgroep, ieder jaar vernieuwt.

Eén van de grote uitdagingen van het maken van functioneel circus is dat het heel veel tijd kost om nieuw acrobatisch materiaal te creëren. Omdat het veilig moet worden gemaakt. In tegenstelling tot bijvoorbeeld dans- of bewegingstheater zijn er scherpe technische restricties aan acrobatiek vanwege het hoge risico op blessures of verwondingen. Dit vergt een goede voorbereiding met veel trainen, repeteren en het optimaliseren van de beweging.

De uitdaging wordt nog groter wanneer we te maken hebben met een groep acrobaten die niet eerder hebben samengewerkt. Het vergt tijd voor acrobaten om elkaars motoriek, vaardigheden, timing en lichaam goed te leren kennen. In Nederland staat het circuswerkveld nog in de kinderschoenen, en voor afgestudeerde acrobaten is er beperkte werkgelegenheid. Dit resulteert in het verlies van veel talent aan grote internationale circusgezelschappen die stabiele arbeidscontracten kunnen bieden, waardoor de beschikbare groep van artiesten die in eigen land blijven erg klein is. Het opzetten van een vast ensemble is voor WIRWAR hierdoor niet haalbaar. We werken regelmatig met internationale acrobaten, wat extra kosten met zich meebrengt. Door te investeren hopen we Nederland aantrekkelijker te maken voor circusartiesten om zich hier te vestigen.

Foto LEF! (2018): Kamerich & Budwilowitz

Omdat er weinig productiebudget is en de uitkoopsommen voor jeugdtheater laag, konden we de afgelopen jaren met niet meer dan twee of drie acrobaten werken. We hebben de uitbreiding van het aantal spelers namelijk gezocht in de samenwerking met andere disciplines. We moeten echter vaststellen dat we minimaal 4 acrobaten nodig hebben om acrobatiek-technisch te kunnen maken wat we willen maken op het gebied van spektakel en circustechnieken. In de komende jaren willen we ons verder ontwikkelen op acrobatisch gebied door ons te richten op onze artistieke signatuur, 'functioneel circus'. Met de beperkte budgetten waarmee we werken, kunnen we dan slechts 2 nieuwe producties realiseren. Dat betekent dat we slim om moeten gaan met middelen en onze productie praktijk zo duurzaam mogelijk moeten maken.

'Live' muziek en acrobatiek

Sinds LEF! werkt Laura samen met componistengroep Nineyards Audio, die samen met haar zoeken naar manieren om het geluidsontwerp van de voorstellingen flexibel inzetbaar te maken. Het combineren van de timing van de acrobaten, die elke voorstelling net anders is, met vooraf opgenomen muziek, is een uitdaging die we samen proberen te overbruggen. Tijdens het maakproces van *HOKJE* ontwikkelden we een modulair muzieksysteem in QLab, waarbij verschillende geluidssporen simultaan werden afgespeeld, maar niet altijd tegelijk hoorbaar waren. Hierdoor konden we live meer of minder sporen laten klinken en zo een 'voller' of 'leger' effect bereiken. Met deze nieuwe manier van QLab inzetten, kwamen we dicht bij onze wens om muziek en acrobatiek 'live' met elkaar mee te laten bewegen. Voor de nieuwe producties werken we daarom opnieuw met Nineyards Audio samen, en zetten we in op het verder uitdiepen van de versmelting tussen muziek en acrobatiek.

Grote- en middenzalen

In de afgelopen jaren hebben wij om technische redenen (de hoogte en het benodigde speelvlak) met regelmaat in grote zalen gespeeld, waarbij onze theatervoorstellingen bewezen overleefd te blijven. In grotere zalen is technisch veel meer mogelijk en kunnen nog meer mensen van onze voorstellingen genieten. Hier ligt onze ambitie. Daarom bieden wij onze producties in het nieuwe kunstenplan ook aan voor de grote zaal. Met de reprise van *HOKJE* (najaar '24), maken we hierin al de eerste stappen.

Internationaal

Tot nu toe spelen we alleen in België, maar via ons lidmaatschap bij [Assitej](#) hopen we dit te kunnen uitbreiden naar meer landen in 2025-2028. Dat is nog een reden om voor reprises te kiezen, omdat we daarmee kunnen doorbouwen op bewezen succes. Het biedt bovendien aan internationale programmeurs de mogelijkheid om de voorstelling eerst te zien en dan te boeken.

Vrouwelijk leiderschap

Naast de groei die Laura als maker doormaakt, is zij ook bezig met haar ontwikkeling als artistiek leider. Sinds 2023 heeft zij zich aangesloten bij een intervisiegroep met vrouwelijke artistiek leiders. In de intervisiebijeenkomsten ligt de focus op vrouwelijk leiderschap binnen de culturele sector. Ook in de nieuwe kunstenplanperiode, zal Laura deel blijven nemen aan deze bijeenkomsten en zich zo verder ontwikkelen in haar artistiek leiderschap.

6. Publiek, marketing & communicatie

Foto publiek *HOKJE* (2023), Eventdrone, CC de Borren, Bierbeek (BE)

Visie op publiek

De doelgroep van WIRWAR bestaat een grote leeftijdsgroep, van 4 tot 12 jaar, en blijft zich voortdurend vernieuwen. Circus spreekt tot de verbeelding van jong en oud en de thematieken van onze voorstellingen kunnen op verschillende niveaus worden begrepen, door de uiteenlopende leeftijden. Onze voorstellingen vinden op verschillende locaties plaats, waardoor we een gevarieerd publiek kunnen bereiken met diverse achtergronden, zowel wat betreft leeftijd als religieuze, sociaal-economische of culturele afkomst.

Via onze schoolvoorstellingen (zowel in de theaters als op de scholen zelf) bereiken we een doorsnede van de samenleving. Onze voorstellingen zijn bedoeld om ons publiek aan te sporen tot denken over de eigen rol binnen de maatschappij en te praten over emoties die de verschillende herkenbare situaties in de voorstellingen losmaken. We vinden het belangrijk dat cultuur voor iedereen toegankelijk is (kleine beurs, speciaal onderwijs en visueel beperkten) en daarom zetten we ons daar actief voor in door samenwerkingen aan te gaan met o.a. sociale partners.

Doelgroepen, acties en middelen

Regulier publiek

Kinderen in de leeftijd 4-12 jaar en hun (groot)ouders/begeleiders; een breed publiek met een diverse samenstelling bereiken we via de socials/[website](#)/[nieuwsbrief](#) en seizoensbrochures van de theaters en festivals, onze toolkit (flyers/posters/teasers), advertenties en UITladders. We zijn sinds 2023 lid van het marketing platform [Podiumkids](#), waarin 25 gesubsidieerde jeugdtheatergezelschappen hun krachten bundelen en het jeugdtheater landelijk op de kaart zet.

Bijzondere doelgroepen

Volgend op onze missie en visie willen we maximaal inclusief zijn. Circus is als kunstvorm laagdrempelig en gaat voorbij talig begrip. Daardoor is circus bij uitstek geschikt voor de volgende specifieke doelgroepen:

- **Speciaal onderwijs:** Onze voorstellingen zijn zeer geschikt voor speciaal onderwijs. We ontvangen met grote regelmaat leerlingen van speciaal onderwijs in de theaters. Daarnaast zijn onze lespakketten 'op school-' ook zeer geschikt om de korte versie in de gymzaal van speciaal onderwijs te spelen. De bij dit lespakket horende workshops worden, waar nodig, aangepast aan de mogelijkheden van de leerlingen. Door deze flexibiliteit bereiken we ook leerlingen die niet naar de theaters kunnen komen en laten wij hen op hun eigen niveau deelnemen aan onze circusworkshops.
- **Mensen met een 'kleine beurs':** WIRWAR Producties voert een specifiek publieksbeleid gericht op ouders en kinderen die op de armoedegrens leven. Via onze sociale partners - de Haarlemse organisaties Stichting Rebus, De Wereld Kindertheater, De Speelgoedbank en het Jeugdfonds Sport & Cultuur - bereiken we mensen met een laag inkomen. Zij worden uitgenodigd voor een besloten voorstelling in De Schuur, waarvoor zij geen entree hoeven te betalen. In het uitzetten van deze kaarten werken wij ook nauw samen met De Schuur, die zelf ook een groot bereik hebben bij organisaties die deze doelgroep weten te bereiken. We gaan via de boekingen van de voorstelling ook met andere theaters in gesprek of er beleid is rond mensen met een lager inkomen, zodat we daar in die steden op kunnen inhaken. Verder spelen we op (laagdrempelige) festivals die lage toegangsprijzen hanteren of de voorstelling zelfs gratis aanbieden. Zo bereiken we nieuw publiek, dat anders niet van cultuur kan genieten.
- **Visueel beperkten:** We werken samen met [Stichting Komt Het Zien](#), die voorstellingen voor blinde en slechtziende bezoekers toegankelijk maakt door middel van audiodescripties. Hierdoor kunnen niet alleen kinderen met een visuele beperking, maar ook (groot)ouders samen met hun (klein)kinderen genieten van onze voorstellingen. Zowel in de theaters als op festivals, zal een blindentolk van Komt Het Zien, via koptelefoons een audiodescriptie geven van de visuele voorstellingen *KLAS* en *WEG ERMEE*. Komt Het Zien heeft ook *LEF!* en *HEBBES* vertolkt.

Foto BONJE -op school-, SBO de Parel, Haarlem

Foto meet & feel inleiding door stichting Komt het Zien voorafgaand aan *LEF!* met audiodescriptie. Het Posthuis, Heerenveen (2018)

Scholieren

Deze bereiken we via de schoolvoorstellingen. Leerlingen bezoeken onze lange theaterversies in een theater in de buurt. Met de korte versies spelen we in de gymzaal van de school, waarna de leerlingen deelnemen aan onze workshops. We bereiken hiermee leerlingen uit de volle breedte van de samenleving en spelen o.a ook voor leerlingen uit de economisch zwakkere wijken.

Bestaand publiek

Ons bestaande publiek bereiken we via onze website, nieuwsbrief en workshops. Op social media ([Instagram](#) en [Facebook](#)) zijn we steeds actiever en plaatsen we wekelijks nieuwe 'reels' en interessante nieuwtjes. Ons aantal volgers groeit gestaag.

Circus liefhebbers en vakgenoten

De circusachterban bereiken we door het benaderen van de jeugdcircussen in Nederland en België, via de HBO-circusscholen [Codarts](#) en [Acapa](#), vaktijdschriften en websites. Via ons lidmaatschap van [Circuspunt](#) (het platform voor de Nederlandse circus sector) bereiken wij circusliefhebbers en vakgenoten.

Huisstijl

De voorstellingen van WIRWAR zijn geschikt voor een breed en divers publiek. Het toegankelijke genre circus in combinatie met de woordeloosheid van onze voorstellingen zorgen ervoor dat we een enorm potentieel publiek hebben. We denken dat we nog meer publiek kunnen bereiken en aan ons binden door de huisstijl van onze campagnebeelden te veranderen. Van een aantal programmeurs en boekers kregen we als feedback dat onze getekende campagnebeelden op zich goed werken voor het hele jonge publiek, maar het iets oudere publiek niet aanspreken. We werken daarom sinds HEBBES met een foto als campagnebeeld, een herkenbaar beeld, een combinatie van acrobatiek en de thematische inhoud, dat ook aantrekkelijk is voor de oudere kinderen (en hun ouders). De lijn van krachtige, korte titels werkt goed en zetten we voort.

"Jullie vertelden toch een verhaal zonder iets te zeggen." **Publieksreactie HOKJE (Luka 11jr)**

Publieksbinding

In de nieuwe periode doen we meer aan publieksbinding: als ouders hun kinderen op jonge leeftijd al naar de voorstellingen meenemen, kunnen ze nog jaren blijven komen. Hoewel we niet onze eigen kaartverkoop regelen en dus geen volledig inzicht hebben in de gegevens van ons publiek, kennen we ons publiek goed. We doen publieksonderzoek middels een evaluatieformulier voor scholen en door reactie kaartjes uit te delen en leden te werven voor onze digitale nieuwsbrief. Via de nieuwsbrief en socials houden we ons publiek op de hoogte. We gaan regelmatig een filmpje plaatsen op onze socials met een circus technische truc, die kinderen thuis kunnen doen. We nodigen onze followers uit om filmpjes van hun versie te uploaden en te verspreiden, met hashtag #WIRWAR. Ook blijven we workshops aanbieden voor na afloop van onze voorstellingen in theaters en op festivals. Via deze workshops en de workshops, verbonden aan onze lespakketten -op school-, hebben wij zeer direct contact met ons publiek. Zo houden we ons publiek actief en betrokken.

Foto ouder-kind workshop na afloop van BONJE -festival- De Betovering, Amare, Den Haag (2023)

"Prachtige voorstelling waarin volwassen problemen op een speelse (en confronterend) wijze voor en door kinderen worden neergezet." **Publieksreactie op reactiekaartje nav BONJE -festival-**

Een belangrijke doelgroep voor WIRWAR is die van **vakgenoten** en **circusliefhebbers** in het algemeen, die we bereiken via circusscholen en jeugdcircussen die cursussen aan kinderen geven. Die instellingen en organisaties sturen informatie aan hun achterban door en kondigen op ons verzoek ook onze voorstellingen aan.

Ambitie t.a.v. publiek

WIRWAR bereikt een aanzienlijk publiek, met gemiddeld 200 bezoekers per voorstelling in theaters en 150 per voorstelling tijdens festivals. Onze ambitie is om dit bereik te vergroten door op te treden in grotere zalen en meer speelbeurten te realiseren. Ons doel is om tegen 2028 een gevestigde naam te zijn in het jeugdtheaterlandschap en op duurzame wijze een steeds vernieuwend publiek te bereiken. Dit willen we realiseren door nauwe samenwerkingen aan te gaan en uit te breiden met theaters, festivals en andere speellocaties.

“WIRWAR Producties is een graag geziene gast bij Podium Hoge Woerd en Theater Kikker. Met haar kenmerkende geraffineerde combinatie van hedendaags circus en theater, speciaal gemaakt voor het jonge (maar ook geschikt voor het oudere) publiek, neemt dit gezelschap een unieke plek in het huidige jeugdtheater-landschap in. Een plek waar nog volop ontwikkeling mogelijk is o.l.v. de gedreven Laura van Hal. Telkens weer weet zij nieuwe samenwerkingen aan te gaan en verrassend circustheater met spektakel en zeggingskracht te maken.”

Marjan van Huijstee, programmeur Podium Hoge Woerd en Theater Kikker

7. Spreiding en beoogde speellocaties

In de afgelopen jaren heeft WIRWAR een aanzienlijk netwerk van theaters opgebouwd waar we vaste gast zijn met iedere nieuwe voorstelling. Ons netwerk aan festivals groeit en we willen verder uitbreiden. Van 2021 t/m 2023 speelden we in meer dan 25 verschillende steden verspreid over heel Nederland en meer dan 15 verschillende steden in België, en bereikten daarmee per jaar gemiddeld ruim 6300 bezoekers.

De voorstellingen van WIRWAR kennen een goede spreiding over de verschillende regio's in Nederland. De huidige spreiding is een goede indicatie voor de spreiding in de toekomst:

	2021	2022	2023
Noord	6	0	4
Oost	9	6	3
Midden	1	2	3
West	24	18	7
Zuid	0	5	7
Amsterdam	1	3	2
Rotterdam	6	1	5
Den Haag	1	0	2
Utrecht	0	0	1
Buitenland	10	3	9
Online	0	0	0
Totaal	58	38	43
	incl. geannuleerde voorstellingen		
Waarvan in standplaats	20	13	3
Waarvan school	31	16	23
Totaal aantal bezoekers	6622	4636	7724

Vestigingsplaats Haarlem

Stichting WIRWAR is gevestigd in Haarlem, waar artistiek leider Laura ook woont met haar gezin. De Gemeente Haarlem en de provincie Noord Holland kennen op dit moment geen meerjarige subsidieregeling, die onze ambities zou kunnen ondersteunen. WIRWAR heeft geen eigen studio of kantoor en er wordt vanuit huis gewerkt. WIRWAR heeft De Schuur als vast première theater, daarnaast worden er standaard 2 schoolvoorstellingen in De Schuur georganiseerd via [Hart](#). Ook houdt WIRWAR als vast onderdeel een besloten generale in De Schuur, waar zij mensen vanuit de sociaal zwakkere wijken van Haarlem gratis laat genieten van haar voorstellingen.

“De voorstellingen van WIRWAR zijn toegankelijk, fantasierijk, gelaagd en hartverwarmend. Gevoelige onderwerpen worden niet geschuwd, maar dat maakt de voorstellingen nooit zwaar. De combinatie van dans/beweging, theater en circus zorgt voor producties die geschikt zijn voor zowel de startende theaterkijker als publiek met al wat meer ervaring. Waardevol is dat de voorstellingen niet talig zijn, waardoor ook het Schuur-publiek dat de Nederlandse taal (nog) niet machtig is, kan genieten van een WIRWAR-productie. WIRWAR heeft de laatste jaren een vaste plek in Haarlem veroverd met De Schuur als premièreplek en met Hart Haarlem als samenwerkingspartner voor het bereiken van kinderen op basisscholen. Met een besloten generale voor de première zorgen we ervoor dat ook kinderen en hun ouders die de financiële middelen niet hebben om naar De Schuur te komen, ook kunnen genieten van de producties.”

Kirsten Bootsma – programmeur jeugd-/jongerentheater Schuur, Haarlem

Daarnaast speelt WIRWAR o.a. via Hart op scholen in Haarlem, regulier onderwijs in de sociaal zwakkere wijken, en op speciaal onderwijs. WIRWAR is betrokken bij het Cultuurnetwerk Haarlem, waar culturele ondernemers onderling contact houden en elkaar ondersteunen waar mogelijk. De kleine culturele instellingen in Haarlem hebben zich verenigd in 'De kleine c'. Samen zijn zij in gesprek met gemeente en wethouders om het cultuurbeleid van Haarlem beter te laten aansluiten op de behoeften van deze culturele instellingen. Dit proces verloopt moeizaam, omdat het beschikbare geld voor cultuur vastzit in de gebouwen van de grote culturele instellingen ('C9'), die een gezichtsbepalende rol spelen voor Haarlem.

8. Educatie

Lesbrief: Alle scholen die een voorstelling van WIRWAR bezoeken (zowel in het theater als op scholen) krijgen een lesbrief verbonden aan de voorstelling. Hierin staan zowel oefeningen, waar de leerkracht zelf mee aan de slag kan ter voorbereiding op de circustheatervoorstelling, als ook verwerkingsopdrachten voor na afloop. **Rosa Schogt** heeft sinds *LEF!* alle lesbrieven van WIRWAR gemaakt. Passend bij de stijl van WIRWAR wordt in de lesbrief het serieuze onderwerp op een lichte manier aangepakt. Omdat de leeftijden van de klassen uiteenlopen, zijn er opdrachten voor verschillende leeftijden. Als bonus zit er uitleg bij om zelf met de klas veilig een paar simpele acrobatische oefeningen te doen.

Workshops ouder-kind: WIRWAR biedt ook workshops aan, voor theaters en festivals, die plaatsvinden na afloop van de vrije voorstelling. Ouders en kinderen leren via eenvoudige acrobatiek technieken, op een nieuwe manier samenwerken en bewegen.

Lespakket -op school-: Naast de schoolvoorstellingen in de theaters, heeft WIRWAR met *BONJE -op school-* sinds 2022 voor het eerst een lespakket voor op scholen aangeboden. Het lespakket bestaat uit de korte versie van de voorstelling, de lesbrief en workshops. Het lespakket is zowel geschikt voor het reguliere onderwijs, als voor het speciaal onderwijs. In de afgelopen jaren hebben wij ons netwerk van

Foto workshop tijdens lespakket *BONJE -op school-* Columbusschool, Almere (2023)

cultuureducatie instellingen, die in direct contact staan met scholen, flink uitgebreid. We houden onder andere nauw contact met de educatieve instellingen, zoals [Hart](#) in Haarlem, [Collage Almere](#), [Cultura Ede](#), [Cultuurplaza De Kempen](#) en [Mocca](#) en [De Rode Loper op School](#) in Amsterdam.

De workshops en het lespakket dragen bij aan het directe contact met ons publiek. De stijgende lijn in het aantal deelnemers aan de workshops geeft een helder beeld van het toekomstige aantal deelnemers voor de workshops. De ambitie is deze groei voort te zetten.

Aantal workshops per jaar	2021	2022	2023
Theaters / festivals (ouder-kind)	5	3	3
Op scholen	0 *)	18	47
In speciaal onderwijs	0 *)	29	9
Totaal aantal deelnemers	352	1015	1537

*) In 2021 speelden we *BONJE* (korte versie) voor het eerst op scholen en vanaf 2022 kwamen hier ook workshops bij.

9. Codes

Door de continuïteit die de meerjarige subsidie 21-24 gaf, heeft Stichting WIRWAR als organisatie de afgelopen jaren grote stappen kunnen maken wat betreft de codes zowel in haar artistieke ambities als op organisatorisch vlak. Daarnaast heeft de stichting zich toegelegd op het realiseren van haar maatschappelijke doelstelling door het maken van voorstellingen, en doet dit op duurzame en artistiek integere wijze.

Governance Code Cultuur

Stichting WIRWAR Producties wordt bestuurd volgens het Raad-van-Toezicht-model. De RvT heeft een rooster van aftreden en ziet erop toe dat de Governance Code Cultuur wordt nageleefd. De directie is eindverantwoordelijk voor de algemene leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie, en de directie (bestaande uit bestuurder en zakelijk leider) geeft uitvoering aan de dagelijkse leiding. De taakverdeling tussen de RvT en bestuurder/directie zijn omschreven in een directiereglement. Zowel de bestuurder als de RvT zijn onafhankelijk en integer en er wordt gewaakt voor belangenverstrengeling. De RvT en de directie houden vier keer per jaar bestuursvergaderingen. Tijdens deze vergaderingen legt de bestuurder verantwoording af aan de RvT over de gang van zaken. Sinds 2023 is daar ook een jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren van zowel de bestuurder als RvT bij gekomen. Sinds kort kent WIRWAR ook een Adviesraad die bestaat uit twee culturele ondernemers. De jaarverslagen worden op de [website](#) geplaatst.

Ambities vanaf 2024 en verder

- We ontwikkelen een handboek voor personeelsleden, hierin worden alle losse regelingen gebundeld, zodat voor iedereen duidelijk is, wie waar terecht kan, de omgangsvormen, protocollen en omgangsvormen binnen de organisatie overzichtelijk gebundeld worden. Gezien de internationale cast wordt dit handboek ook in het Engels opgesteld. (2024)
- We gaan de RvT uitbreiden met minimaal 1 en indien mogelijk met 2 leden die op basis van profielschets worden aangezocht en waarbij diversiteit van de RvT een belangrijk criterium is.
- De raad van toezicht reflecteert voortaan in het jaarverslag op de Governance Code Cultuur en haar bevindingen.

Fair Practice Code

Transparantie

De organisatie hecht groot belang aan transparantie, zowel aan medewerkers als aan stakeholders en publiek. Omdat circus geen eigen CAO heeft, betaalt WIRWAR haar medewerkers conform de CAO Toneel en Dans. Dit honoreringsbeleid is gepubliceerd op onze website.

Vertrouwen

WIRWAR kent een integere en open cultuur, wat we bewerkstelligen zowel binnen de organisatie, als met onze medewerkers en partners. De thema's kwetsbaarheid, openheid en eerlijkheid, die

ook centraal staan in onze voorstellingen, passen wij ook toe binnen de communicatie van de organisatie. Onder het motto 'practice what you preach' gaan wij bewust om met de (mentale) gezondheid van de werknemers. WIRWAR heeft een vertrouwenspersoon en volgt de NAPK protocollen 'ongewenst gedrag'. Ook attenderen we onze medewerkers op de Stichting Mores.online. Daarnaast gebruiken we de beginselen van 'Non Violent Communication', om vanuit gevoel en behoeftes aandacht te geven aan verwachtingen en ervaringen, om zo, waar nodig, bij te stellen.

Solidariteit

Met onze lidmaatschappen en werkgroepen bij Circuspunt, Podiumkids en Assitej dragen wij ons steentje bij aan de circus- en jeugdtheatersector in Nederland. In Haarlem zijn we solidair met de andere culturele instellingen via het cultureel netwerk en 'De kleine c'.

Duurzaamheid

In de discipline circus staat het opzoeken van grenzen centraal. Om (overbelastings) blessures te voorkomen wordt er daarom, naast voldoende tijd voor warming-up en cooling-down, in de opbouw van zowel het repetitieproces als de tourperiode voldoende rust ingebouwd.

Door minder te produceren en in te zetten op hernemingen, verbruiken we minder grondstoffen en hebben wij een lagere afvalproductie.

Ambities vanaf 2024 en verder

- Waar mogelijk participeren we actief in netwerken en treden we in contact met collega-gezelschappen om te leren en verdere verbeteringen door te voeren.
- We gaan door met de intervisiebijeenkomsten voor vrouwelijke artistiek leiders.
- We stellen budget beschikbaar voor scholing.
- We worden lid van het NAPK.

Code diversiteit & inclusie

Stichting WIRWAR beoogt een divers en inclusief gezelschap te zijn; zowel wat betreft de organisatie, de cast en crew als ook de inhoud van de voorstellingen en zet zich daar ook actief voor in.

Personeel

Op dit moment is er in de samenstelling van de dagelijkse leiding en de raad van toezicht een goed balans man/vrouw, werken we met mensen van verschillende leeftijdsgroepen en geaardheid en is er neurodiversiteit (o.a. dyslexie en hoog sensitiviteit). Onze pogingen om in de organisatie ook cultureel divers te zijn, zijn tot op heden nog niet succesvol. Daar waar het de spelers betreft is dat al veel beter gelukt. De internationale cast ('21-'24: UA, DE, FR, BE, IT/USA, BR/PT en UK) is een mix van verschillende culturen en zij hebben vanuit hun eigen cultuur inhoudelijke inbreng op de thematiek van de voorstellingen.

Programma

De doorlopende lijn in onze voorstellingen met maatschappelijke thema's blijft: diversiteit en elkaar vinden in de verschillen en overeenkomsten, door samen te werken.

Publiek en Partners

De afgelopen jaren is met succes veel energie gestoken in het bereiken van een breed en gemêleerd publiek. Via onze schoolvoorstellingen, zowel voor regulier als speciaal onderwijs, bereiken we een doorsnede van de samenleving. Ook werden *LEF!* en *HEBBES* toegankelijk voor blinden en slechtzienden door de audiodescriptie van Stichting Komt Het Zien. Daarnaast hebben we, sinds WIRWAR in 2020, jaarlijks een besloten voorstelling in De Schuur gehouden, waarvoor mensen met een kleine beurs geen entree hoeven te betalen. Ook speelden we op (laagdrempelige) festivals die lage toegangsprijzen hanteren of de voorstelling zelfs gratis aanbieden.

Ambities vanaf 2024 en verder

- We stellen een diversiteitsbeleid op waarin de gewenste diversiteit in de raad van toezicht, de adviesraad en het vaste team medewerkers wordt gedefinieerd. Bij elk mutatiemoment nemen we concrete actie om meer culturele diversiteit te verkrijgen door te werven binnen onze netwerken en daarop te sturen binnen de keuze van onze wervingskanalen.

- Het verder uitbreiden van het brede en gemêleerde publiek voor onze nieuwe producties en hernemingen.
- Het toegankelijk blijven maken van onze voorstellingen voor mensen met een kleine beurs en dit, waar mogelijk, landelijk uitbreiden.
- De voorstelling *KLAS* en *WEG ERMEE* toegankelijk maken voor visueel beperkten in samenwerking met Stichting Komt Het Zien.
- Alle voorstellingen spelen op en voor speciaal onderwijs en binnen de fysieke mogelijkheden van de leerlingen hen laten participeren in de workshops.
- De korte versie van *KLAS*, *WEG ERMEE* en *LEF!* spelen op (laagdrempelige) festivals met geen of lage toegangsprijzen.

10. Tenslotte

Laura: *“Het zijn pittige jaren geweest, mede door de corona-crisis, maar we zijn super trots op wat we hebben kunnen bereiken. We hebben onze kans, om in 2021-2024 te groeien van maker naar gezelschap, met beide handen aangegrepen. Naast mooie voorstellingen en activiteiten, hebben we ook lange lijnen kunnen uitzetten binnen de organisatie. Ons publiek was zeer divers en onze voorstellingen zijn zowel door het publiek als door het werkveld goed ontvangen. De honorering in 2021-2024 heeft daarnaast ook een enorme boost gegeven aan het Nederlandse circus werkveld, dat nog in de kinderschoenen staat en langzaam een plek aan het veroveren is binnen de theaters. WIRWAR vervult hierin een duidelijke voortrekkersrol. We willen graag de succesvolle koers en aanpak, die we de afgelopen jaren hebben gevolgd, voortzetten en ons richten op verdere verdieping. Met onze producties hebben we nieuw publiek weten te bereiken en enthousiast gemaakt voor het circus als krachtige, verbeeldende vorm van podiumkunst. We hebben een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van circus en hebben ons inmiddels verbonden met vooraanstaande namen in de wereld van (jeugd)theater. Nu kijken we ernaar uit om onze productiepraktijk voort te zetten en met deze nieuwe inspirerende samenwerkingen aan de slag te gaan. We hopen dan ook dat de commissie enthousiast is over onze plannen en verbindingen met het werkveld, zodat we deze tot uitvoering kunnen brengen. Hiermee willen we niet alleen verder bijdragen aan de diversiteit binnen het jeugdtheater, maar ook aan de versterking van het circus genre binnen de podiumkunsten.”*

Foto *LEF!* (2018): Kamerich & Budwilowitz